

Προσφυγή της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, που ασκήθηκε στις 15 Απριλίου 2003

(Υπόθεση C-176/03)

(2003/C 135/31)

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους J.-F. Pasquier και W. Bogensberger, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στις 15 Απριλίου 2003, προσφυγή κατά του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως.

Η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ζητεί από το Δικαστήριο:

- να αναγνωρίσει ότι η απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου⁽¹⁾, είναι παράνομη·
- να ακυρώσει την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο·
- να καταδικάσει το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως στα δικαστικά έξοδα.

Λόγοι ακυρώσεως και κύρια επιχειρήματα

Η προσφυγή ερείδεται στο άρθρο 35, παράγραφος 6, της Συνθήκης για την Ένωση.

Η Επιτροπή υποστηρίζει ανεπιφυλάκτως τους στόχους της αποφάσεως-πλαίσιο, πλην όμως αμφισβητεί τη νομική βάση που έχει ληφθεί για την πρόβλεψη των εν λόγω μέτρων, συγκεκριμένα τη Συνθήκη για την Ένωση και, ιδίως, τα άρθρα 29, 31, σημείο ε', και 34, παράγραφος 2, σημείο β', της ίδιας Συνθήκης. Πράγματι, τα μέτρα περί των οποίων πρόκειται εμπίπτουν σαφώς στις κοινοτικές αρμοδιότητες. Η επιλογή της νομικής βάσεως είναι εν προκειμένω σημαντική λόγω των θεσμικών ιδιαιτεροτήτων του τίτλου XIX της Συνθήκης για την Ένωση ο οποίος, μεταξύ άλλων, δεν έχει το αντίστοιχό του όσον αφορά τη διαδικασία λόγω παραβάσεως.

Σύμφωνα με τη νομολογία, η επιλογή της νομικής βάσεως μιας πράξεως πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια επιδεικτικά ένδικου ελέγχου, σχετικά ιδίως με τον σκοπό και το περιεχόμενο της πράξεως.

Εν προκειμένω, τόσο ο σκοπός όσο και το περιεχόμενο της αποφάσεως-πλαίσιο εμπίπτουν προδήλως στις κοινοτικές αρμοδιότητες. Σκοπός της αποφάσεως-πλαίσιο είναι η προστασία του περιβάλλοντος διά της επιβολής κυρώσεων για τις παραβάσεις που διαπράττονται σε βάρος αυτού, πράγμα που αντιστοιχεί στις κοινοτικές αρμοδιότητες όπως αυτές προβλέπονται, ιδίως, από τον τίτλο XIX της Συνθήκης ΕΚ (άρθρα 174 έως 176) και από το

άρθρο 6 της εν λόγω Συνθήκης. Το αυτό ισχύει και όσον αφορά το περιεχόμενο της αποφάσεως-πλαίσιο. Αυτό που τα άρθρα 2 και 3 της αποφάσεως-πλαίσιο επιβάλλουν στα κράτη μέλη να θεωρήσουν ως περιβαλλοντικές παραβάσεις παραπέμπει, ως επί το πλείστον, σε πράξεις καλυπτόμενες από το κοινοτικό δίκαιο.

Το άρθρο 47 της Συνθήκης για την Ένωση θέτει τον κανόνα της υπεροχής των κοινοτικών διατάξεων και δεν είναι, έτσι, νομικώς δυνατή η θέσπιση πράξεων βάσει της Συνθήκης αυτής εάν υφίσταται κοινοτική αρμοδιότητα για κάτι τέτοιο.

Εξάλλου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι οι Κοινότητες είναι αρμόδιες να υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να θεσπίζουν ποινικές κυρώσεις όταν τούτο είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του κοινοτικού δικαίου.

Συναφώς, η Επιτροπή επισημαίνει, κατ' αρχάς, ότι, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, όπως αυτή έχει διατυπωθεί, π.χ., με την απόφαση του Δικαστηρίου της 21ης Σεπτεμβρίου 1989, στην υπόθεση 68/88, Επιτροπή κατά Ελλάδος (Συλλογή 1989, σ. 2966), τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε οι παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου να κολάζονται υπό συνθήκες, τόσο από ουσιαστική όσο και από διαδικαστική άποψη, οι οποίες να είναι ανάλογες προς αυτές που ισχύουν για τις παρομοίας φύσεως και σπουδαιότητας παραβάσεις του εθνικού δικαίου και σύμφωνα με τις οποίες η επιβαλλόμενη κύρωση να είναι πραγματική, αναλογική και αποτρεπτική. Έτσι, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προβλέπουν ποινικές κυρώσεις για τις παραβάσεις του κοινοτικού δικαίου. Συμβαίνει μάλιστα η ίδια η πράξη κοινοτικού δικαίου να καθορίζει τους τύπους κυρώσεων που τα κράτη μέλη πρέπει να θεσπίσουν, βλ., π.χ., το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2847/93 του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 1993, για τη θέσπιση συστήματος ελέγχου της κοινής αλιευτικής πολιτικής⁽²⁾.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, ο κοινοτικός νομοθέτης, σε περίπτωση που εκτιμά ότι η τήρηση των κανόνων που ορίζει μπορεί να διασφαλιστεί μόνο μέσω της επιβολής ποινικών κυρώσεων, είναι αρμόδιος να επιβάλλει στα κράτη μέλη την πρόβλεψη τέτοιων κυρώσεων.

⁽¹⁾ Απόφαση-πλαίσιο 2003/80/ΔΕΥ, ΕΕ L 29 της 5.2.2003, σ. 55.

⁽²⁾ ΕΕ L 261 της 20.10.1993, σ. 1.

Προσφυγή του Βασιλείου του Βελγίου κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που ασκήθηκε στις 8 Ιανουαρίου 2001

(Υπόθεση C-182/03)

(2003/C 135/32)

Το Βασίλειο του Βελγίου, εκπροσωπούμενο από την A. Snoecx, επικουρούμενη από τους P. Kelley, B. van der Walle de Ghelcke et J. Wouters, avocats, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 28 Απριλίου 2003 προσφυγή κατά της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Το Βασίλειο του Βελγίου ζητεί από το Δικαστήριο:

- να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων C(2003) τελικό, της 17ης Φεβρουαρίου 2003, για το καθεστώς ενισχύσεων που εφαρμόζει το Βασίλειο του Βελγίου υπέρ των κέντρων συντονισμού που είναι εγκατεστημένα στο Βέλγιο, καθόσον δεν επιτρέπει στο Βέλγιο να ανανεώσει, έστω και προσωρινά, την ιδιότητα του κέντρου συντονισμού στα κέντρα συντονισμού που είναι δικαιούχοι του καθεστώτος της 31ης Δεκεμβρίου 2000·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

Λόγοι ακυρώσεως και κύρια επιχειρήματα

Πρώτος λόγος ακυρώσεως : παράβαση του άρθρου 88, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ, παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου, της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας, καθόσον η Επιτροπή δεν χορήγησε εύλογη προθεσμία στο Βέλγιο και στα κέντρα συντονισμού, η ατομική άδεια των οποίων λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2010· συγκεκριμένα, λίγους μόνο μήνες μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως.

Σύμφωνα με το άρθρο 2 της αποφάσεως, το Βέλγιο οφείλει να καταργήσει το φορολογικό καθεστώς των κέντρων συντονισμού ή να το τροποποιήσει ώστε να συνάδει με την κοινή αγορά, το δε άρθρο 3 της αποφάσεως ορίζει διμηννη προθεσμία για τη θέσπιση των αναγκαίων μέτρων προς συμμόρφωση με την εν λόγω υποχρέωση. Αυτή η προθεσμία είναι προδήλως ανεπαρκής, διότι το οικείο καθεστώς μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με νόμο του Κοινοβουλίου. Η Επιτροπή παρέβη το άρθρο 88, παράγραφος 2, της Συνθήκης, το οποίο, σύμφωνα με τη νομολογία, στηρίζεται στην αρχή της συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και Επιτροπής. Η απαίτηση περί εύλογης προθεσμίας ισχύει κατά μείζονα λόγο εν προκειμένω, καθόσον η Επιτροπή δεν θεώρησε ενίσχυση το οικείο καθεστώς, το οποίο είχε κοινοποιηθεί κατά τη δεκαετία του '80,

Η προβλεπόμενη προθεσμία δεν είναι εύλογη ούτε και για τα κέντρα συντονισμού. Οι άδειες είναι δεκαετείς και ανανεώνονται υπό τη μόνη προϋπόθεση το κέντρο να συνεχίζει να τηρεί τις προϋποθέσεις που ορίζει η ρύθμιση. Οι αιτιολογικές σκέψεις της αποφάσεως αναγνωρίζουν ότι η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των υφισταμένων κέντρων συντονισμού πρέπει να τύχει προστασίας, αλλά η απόφαση απαγορεύει κάθε ανανέωση αδείας, ακόμη και για τις άδειες που λήγουν λίγους μόνο μήνες μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως. Για πολλά κέντρα, η απόφαση συνεπάγεται την άμεση παύση των δραστηριοτήτων τους.

Δεύτερος λόγος ακυρώσεως: παράβαση του άρθρου 88, παράγραφος 2, της Συνθήκης ΕΚ και παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης που απορρέει από την απόφαση του Συμβουλίου για τον κώδικα συμπεριφοράς.

Με απόφαση του Συμβουλίου και των εκπροσώπων των Κυβερνήσεων των κρατών μελών, που συνήλθαν στο πλαίσιο του Συμβουλίου την 1η Δεκεμβρίου 1997, εκδόθηκε κώδικας συμπεριφοράς στον τομέα της φορολογίας των επιχειρήσεων. Όσον αφορά τα 66 φορολογικά μέτρα που προβλέπει ο κώδικας συμπεριφοράς, στα οποία εμπίπτει και το καθεστώς των κέντρων συντονισμού, το Συμβούλιο ECOFIN της 26ης και 27ης Νοεμβρίου 2000 αποφάσισε ότι, όσον αφορά τις επιχειρήσεις που είναι δικαιούχοι αυτών των καθεστώτων λήγουν το αργότερο στις 31 Δεκεμβρίου 2005, ανεξαρτήτως του αν πρόκειται για καθεστώτα ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Τέλος, στις 21 Ιανουαρίου 2003 επήλθε συμφωνία αρχής στο πλαίσιο του Συμβουλίου ως προς την εφαρμογή του κώδικα συμπεριφοράς, η οποία προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι τα κέντρα συντονισμού που εμπίπτουν στο καθεστώς της 31ης Δεκεμβρίου 2000 θα συνεχίσουν να είναι πλήρως δικαιούχοι της άδειάς τους κατά την τρέχουσα δεκαετία, τούτο δε το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Η προσβαλλόμενη απόφαση απαγορεύει την ανανέωση των αδειών που λήγουν μετά την κοινοποίηση της αποφάσεως και προσβάλλει έτσι τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τόσο του Βελγικού κράτους, όσο και των κέντρων συντονισμού όσον αφορά την παράταση των υφισταμένων αδειών μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Τρίτος λόγος ακυρώσεως: παραβίαση της αρχής της ισότητας.

Το σύστημα που θέπισε η Επιτροπή δημιουργεί δυσμενή διάκριση μεταξύ, αφενός, της κατάστασης των κέντρων η άδεια των οποίων ανανεώθηκε λίγο πριν τις 31 Δεκεμβρίου 2000 και είναι δικαιούχοι του καθεστώτος μέχρι το 2010 και, αφετέρου, των κέντρων η άδεια των οποίων λήγει το 2003 και δεν είναι δικαιούχοι του καθεστώτος, με ημερομηνία λήξεως σε μερικούς μόνο μήνες.

Τέταρτος λόγος ακυρώσεως : παράβαση της υποχρέωσης αιτιολογήσεως

Η Επιτροπή δεν αιτιολογεί επαρκώς τον λόγο για τον οποίο δεν προβλέπει μεταβατική περίοδο όσον αφορά τα κέντρα η άδεια των οποίων λήγει λίγο μετά την ημερομηνία της αποφάσεως. Τέλος, η απόφαση παρουσιάζει πολλά κενά όσον αφορά το γεγονός ότι, για τη θέσπιση μεταβατικής περιόδου, δεν ελήφθη υπόψη η περίοδος μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2001 και της 16ης Φεβρουαρίου 2003.